

สรุปข่าวการประชุมมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ 17 มีนาคม 2569
ประเด็นเศรษฐกิจ และกระทรวงการคลัง

1. เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์น้ำท่วม

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์น้ำท่วมตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เสนอ รวมทั้งมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

1. กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนขอความช่วยเหลือให้แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ทุ่งผักไห่ อำเภอดมัยไทย์ ทุ่งบ้านแพน ทุ่งคลองเจ้าเจ็ด - บางยี่หน อำเภอบางบาล ตำบลหัวเวียงและตำบลบ้านกระทุ่ม อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมขังซ้ำซากและยาวนาน 3 - 4 เดือนต่อปี ซึ่งสถานการณ์น้ำท่วมข้างต้นไม่ได้เกิดจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเท่านั้น แต่มีสาเหตุจากการบริหารจัดการของภาครัฐด้วย ที่กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่หนองน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมในเขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในทุกมิติ เช่น การสูญเสียชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ที่ดินทำกินเสียหาย การใช้ชีวิตประจำวันและการสัญจรที่ยากลำบาก การแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการขนย้ายทรัพย์สิน การสูญเสียโอกาสในการศึกษา การขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ รวมถึงไม่ได้รับค่าชดเชยและเยียวยาที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

2. กสม. จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์น้ำท่วม ดังนี้

2.1 ระยะสั้น

2.1.1 ให้กรมชลประทานหารือร่วมกับประชาชนในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการบริหารจัดการน้ำในระยะเร่งด่วน โดยเฉพาะการลดปริมาณน้ำที่ท่วมขังเป็นเวลานานเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ

2.1.2 ให้กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กำหนดแนวทางในการสื่อสารข้อมูลกับประชาชนที่เข้าใจง่าย ชัดเจน และทันทั่วถึง เช่น การแจ้งเตือนระดับน้ำ การคาดการณ์ช่วงเวลากลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ รวมถึงให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ (War Room) ร่วมกันเพื่อให้การตัดสินใจและประสานงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นเอกภาพ

2.1.3 ให้ ปภ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เร่งเยียวยาผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่น้ำท่วมขังเป็นเวลานานตามระยะเวลาที่ประสบภัยจริง รวมถึงกลุ่มที่อาศัยในพื้นที่ที่น้ำล้อมรอบและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต

2.1.4 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเร่งช่วยเหลือและเยียวยากลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ และผู้ป่วยติดเตียง ทั้งในมิติด้านสังคมและศาสนา

2.1.5 ให้กรมชลประทานร่วมกับ สทนช. เร่งสำรวจและชดเชยความเสียหายแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

2.2 ระยะกลาง

2.2.1 ให้กรมชลประทานร่วมกับกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบทออกแบบให้ถนนหรือสิ่งกีดขวางทางน้ำมีทางระบายน้ำที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2.2 ให้กรมชลประทานร่วมกับ สทนช. พิจารณาเพิ่มพื้นที่รับน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง และในกรณีที่ต้องเวนคืนที่ดินของประชาชนจะต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่อย่างเคร่งครัด

2.2.3 ให้จัดสรรงบประมาณที่เพียงพอแก่ อปท. ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบน้ำท่วมซ้ำซาก เพื่อใช้เตรียมความพร้อมและเผชิญเหตุ รวมถึงช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและทันต่อสถานการณ์

2.2.4 ให้ สทนช. ร่วมกับกรมชลประทานจัดตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการลุ่มน้ำยม คณะกรรมการลุ่มน้ำน่าน และคณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียทั้งในและนอกเขตชลประทาน ผู้แทน อปท. ผู้แทนภาคเกษตร ผู้แทนภาคธุรกิจ ผู้นำท้องที่ และผู้แทนกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการวางแผนและตัดสินใจการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ กำหนดเกณฑ์การรับและระบายน้ำ กำหนดกลไกการสื่อสาร รวมถึงรวบรวมข้อมูลความเสียหายและกำหนดเกณฑ์การชดเชยเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

2.3 ระยะยาว

ให้กรมชลประทานและ สทนช. เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนเชิงยุทธศาสตร์ขนาดใหญ่เพื่อจัดการปัญหาการบริหารจัดการน้ำภาพรวมของลุ่มน้ำเจ้าพระยา 9 แผนงาน¹ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

¹ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2563 มีมติเห็นชอบแผนหลักการบริหารเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง 9 แผนงาน ซึ่งประกอบด้วย แผน 1 ปรับปรุงระบบชลประทานเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก แผน 2 คลองระบายน้ำหลากชัยนาท - ป่าสัก - อ่าวไทย แผน 3 คลองระบายน้ำควบคู่กับถนนวงแหวนรอบที่ 3 แผน 4 ปรับปรุงระบบชลประทานเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก แผน 5 เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา แผน 6 การบริหารจัดการพื้นที่นอกคันกั้นน้ำ แผน 7 คลองระบายน้ำหลากบางบาล - บางไทร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว มีมติเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2562 อนุมัติให้ดำเนินโครงการ) แผน 8 เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน และแผน 9 พื้นที่รับน้ำนอง ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564

2. เรื่อง รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2568

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2568 (รายงานสรุปผลฯ) ตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอ

สาระสำคัญ

1. รายงานสรุปผลฯ เป็นส่วนหนึ่งของการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act: PDCA) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความท้าทายของสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566-2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แผนแม่บทฯ) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1.1 การประเมินยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 มิติ สามารถสรุปได้ ดังนี้

มิติ	ผลการประเมิน
มิติที่ 1 (ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และสังคมไทย)	มีพัฒนาการที่ดีขึ้น สะท้อนจาก (1) ดัชนีความสุขโลกที่ประเทศไทยมีอันดับและคะแนนดีขึ้น โดยอยู่ในอันดับที่ 49 จาก 147 ประเทศ และมีคะแนนอยู่ที่ 6.222 คะแนน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัจจัยวัฒนธรรมการบริโภคที่เพิ่มขึ้น และอยู่ในสิบอันดับแรกของโลก (2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมีสถานการณ์ดีขึ้นโดยมีค่าดัชนีอยู่ที่ 52.92 (เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 51.64 จากการเพิ่มขึ้นขององค์ประกอบหลัก ทั้งเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและเป็นธรรม และทุนทางวัฒนธรรม)
มิติที่ 2 (ขีดความสามารถในการ แข่งขันการพัฒนาเศรษฐกิจ การกระจายรายได้)	ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง แต่การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งสะท้อนจาก (1) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลงโดยอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 69 ประเทศ ด้วยคะแนน 71.3 คะแนน ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าที่อยู่ในอันดับที่ 25 ด้วยคะแนน 72.5 คะแนน จากปัจจัยหลักซึ่งปรับตัวลดลงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (2) การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ดีขึ้นจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่มีการขยายตัวร้อยละ 2.50 เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.0 เนื่องจากการกลับมาขยายตัวของการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ
มิติที่ 3 (การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)	ปรับตัวลดลงเล็กน้อย โดยสะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคนที่มีระดับการพัฒนาคนเท่ากับ 0.6363 (ลดลงจาก 0.6398) ซึ่งเป็นผลจากการลดลงของดัชนีย่อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านสุขภาพด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตการทำงาน

มิติที่ 4 (ความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางสังคม)	ภาพรวมดีขึ้น โดยสะท้อนจาก (1) ดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม โดยมีคะแนนอยู่ที่ 70.97 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ที่มีคะแนนอยู่ที่ 70.67 คะแนน เนื่องจากองค์ประกอบที่ดีขึ้น ได้แก่ โภชนาการและการแพทย์ น้ำและสุขาภิบาลที่ปลอดภัย คุณภาพสิ่งแวดล้อมสิทธิและเสรีภาพ สังคมที่เข้าถึงทุกคน และการศึกษาขั้นสูง (2) ความเหลื่อมล้ำในสังคมดีขึ้น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค อยู่ที่ 0.333 (ลดลงจากเดิมที่มีค่าเท่ากับ 0.335)
มิติที่ 5 (ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ)	ภาพรวมปรับตัวดีขึ้น โดยสะท้อนจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมข้อมูลประเทศไทยที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 46.00 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 45.20 คะแนน ซึ่งเป็นผลมาจากความสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า สถานการณ์ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยมีสถานการณ์คงเดิมสะท้อนจากดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจสีเขียวที่มีค่าดัชนีคงเดิมอยู่ที่ร้อยละ 58.20
มิติที่ 6 (ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ)	ภาพรวมปรับตัวลดลง โดยสะท้อนจากดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก ที่ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยลดลงอยู่ที่ -0.27 คะแนน จากการที่ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ประสิทธิภาพของภาครัฐคุณภาพของกฎระเบียบ หลักนิติธรรม และการควบคุมปัญหาทุจริต ประพฤติมิชอบ เช่นเดียวกับผลการจัดอันดับประสิทธิภาพของภาครัฐ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 32 โดยลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่อันดับที่ 24 จากการลดลงของปัจจัยการคลังภาครัฐ นโยบายภาษี การอบการบริการภาครัฐ และกฎหมายด้านธุรกิจ ในขณะที่ดัชนีเสรีภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยอยู่ในอันดับที่ 84 และมีค่าคะแนนอยู่ที่ 60.60 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง และพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีความแข็งแกร่งในระดับหนึ่ง

1.2 การพัฒนารายยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

ด้านยุทธศาสตร์ชาติ	ผลการประเมิน
ด้านที่ 1 (ความมั่นคง)	(1) ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น จากดัชนีความสุขโลกที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 49 (จาก 147 ประเทศ) ดีขึ้นจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 58

	(2) บ้านเมืองมีความมั่นคงปลอดภัยลดลง จากดัชนีสันติภาพโลก อยู่ในอันดับที่ 86 ลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 75 (3) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงดีขึ้น จากคะแนนของปัจจัยอิทธิพลทางทหารภายใต้ดัชนีสันติภาพโลกเพิ่มขึ้นเป็น 1.661 คะแนน แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลก และดัชนีรัฐเปราะบางมีคะแนนลดลงเป็น 66.2 คะแนน แสดงถึงสถานะมั่นคงมากขึ้น นอกจากนี้ บทบาทด้านความมั่นคงของประเทศไทยเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศในภาพรวมปรับตัวดีขึ้น (4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมคงเดิม จากดัชนีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ใน Tier 1 โดยมีค่าเท่ากับ 99.22 คะแนน แต่ดัชนีประชาธิปไตยที่คงอยู่ในอันดับที่ 63 โดยมีคะแนนลดลง อยู่ที่ 6.27 คะแนน
ด้านที่ 2 (ความสามารถในการแข่งขัน)	(1) เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยังยืนดีขึ้น จากอัตราการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ (GNI) ร้อยละ 2.7 ชะลอตัวเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 ขณะที่อัตราการขยายตัวของ GDP อยู่ที่ร้อยละ 2.5 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.0 (2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง โดยสัดส่วนมูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนาของประเทศต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 0.94 ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้า ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.16 และอันดับความสามารถในการแข่งขัน อยู่อันดับที่ 30 จาก 69 ประเทศ ลดลงจากปี 2567 ซึ่งอยู่อันดับที่ 25 จากการพัฒนาที่ลดลงในปัจจัยย่อยทุกด้านทั้งสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพภาครัฐประสิทธิภาพภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน
ด้านที่ 3 (การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)	(1) คนไทยเป็นคนดี คนเก่งมีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดีขึ้นในบางมิติ จากมิติด้านค่านิยมและคุณธรรมมีคะแนนดัชนีชี้วัดคุณธรรมปรับตัวเพิ่มขึ้นขึ้นเป็น 4.36 มิติด้านสุขภาพมีอัตราการเสียชีวิตจาก 4 โรคไม่ติดต่อเรื้อรังลดลง แต่มีสุขภาพจิตลดลงจากอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นเป็น 8.02 คน ต่อประชากรแสนคน

	(2) สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตปรับตัวลดลง สะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนปรับตัวลดลงอยู่ที่ระดับ 0.5894 จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และการแจ้งความคดีชีวิตร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ รวมถึงครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยว และการที่ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพัง
ด้านที่ 4 (การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม)	(1) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติเพิ่มขึ้น จากการลดลงของค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จากเดิม 0.343 เป็น 0.335 และสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชากรจำแนกตามระดับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าจาก 7.79 เท่า เป็น 7.83 เท่า (2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมและเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับปรับตัวลดลง จากดัชนีความก้าวหน้าของคนที่มีค่าอยู่ที่ 0.6363 ลดลงจากเดิมที่ค่าดัชนีอยู่ที่ 0.6398 (3) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการจัดการตนเองสร้างสังคมคุณภาพปรับตัวดีขึ้น จากดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมที่มีค่าอยู่ที่ 0.5336 (เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ 0.5335) และด้านความยากจนหลายมิติของผู้สูงอายุที่มีค่าอยู่ที่ 0.0044 (ลดลงจากเดิมที่ 0.0072)
ด้านที่ 5 (การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)	(1) การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปใช้ได้อย่างยั่งยืนลดลง จากสัดส่วนพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดลง 0.03 ล้านไร่ (2) การฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมลดลง เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำผิวดินที่มีคุณภาพในเกณฑ์ดีมาก และการจัดการขยะมูลฝอยมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น 0.25 ล้านตัน และปริมาณของเสียอันตรายเพิ่มขึ้น 5,613 ตัน ขยะที่ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} และฝุ่นละออง PM₁₀ ดีขึ้น (3) การใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศดีขึ้น จากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวประชากรของไทยลดลง 0.11 คาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรและปริมาณการใช้พลังงานต่อหัวประชากรลดลง 0.70 กิโลจูลต่อหัวประชากร และส่วนแบ่งการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อโครงสร้างการใช้พลังงานทั้งหมดเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.18

	(4) การยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตของประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมบนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลดีขึ้น จากผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมดีขึ้นอยู่อันดับที่ 250 รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของสมาชิกเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น 8,747 คน และจำนวนองค์กรนอกภาครัฐ (NGO และเอกชน) เป็น 324 องค์กร
ด้านที่ 6 (การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ)	(1) ภาครัฐมีการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมโดยตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็วโปร่งใสปรับตัวลดลง จากผลการประเมินด้านประสิทธิภาพของภาครัฐภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกซึ่งมีคะแนนอยู่ที่ 0.25 คะแนน (ลดลงจากเดิมที่มี 0.31 คะแนน) (2) ภาครัฐมีขนาดเล็กลงพร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงปรับตัวดีขึ้น จากดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในอันดับที่ 52 จาก 193 ประเทศ (ดีขึ้น 3 อันดับจากปีก่อนหน้า) และผลสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลมีคะแนนความพร้อมอยู่ในระดับที่ 4 (ระดับสูง) (ดีขึ้นจากปีก่อนหน้าซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 24.74) (3) การควบคุมปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบแย่งลงจากผลการประเมินด้านการควบคุมปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกที่มีคะแนน -0.53 คะแนน (แย่งลงจากปีก่อนหน้าที่มีคะแนน -0.44) (4) กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศลดลง จากผลการประเมินด้านหลักนิติธรรมภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกเท่ากับ - 0.22 คะแนน (ต่ำกว่าปีก่อนหน้าที่มีคะแนน -0.20 คะแนน)

1.3 การประเมินสถานการณ์บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

23 ประเด็น ผ่านข้อมูลสถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และดัชนีชี้วัดที่จัดทำขึ้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐที่ถูกนำเข้าระบบ eMENSCR ณ สิ้นเดือนตุลาคม พ.ศ.2568 จำนวน 240,439 โครงการ สรุปได้ ดังนี้

สถานะ	จำนวน (เป้าหมาย)	ร้อยละ
ระดับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y2) (37 เป้าหมาย)		
บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด (ร้อยละ 100)	6	16.22

การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียง (ร้อยละ 76 – 99.99)	16	43.24
การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงต่อ การบรรจุเป้าหมาย (ร้อยละ 51 – 75.99)	5	13.51
การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตต่อ การบรรจุเป้าหมาย (ต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50.99)	10	27.03
ระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) (140 เป้าหมาย)		
บรรจุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 100)	39	27.86
การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียง (ร้อยละ 76 – 99.99)	50	35.71
การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยง (ร้อยละ 51 – 75.99)	20	14.29
การบรรจุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤต (ต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50.99)	31	22.14

2. ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติยังคงมีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ทุกหน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญในการร่วมกันแก้ไขอย่างบูรณาการเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในห้วงเวลาที่เหลือตามหลักการบริหารงานคุณภาพ PDCA สรุปได้ ดังนี้

หลักการ บริหารงาน คุณภาพ	ประเด็นท้าทาย	ข้อเสนอแนะ
--------------------------------	---------------	------------

การวางแผน (Plan)	(1) ความเข้าใจในหลักการและการเปลี่ยนแปลงแผนระดับชาติ ทั้งในส่วนของ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 ของ หน่วยงานของรัฐไปสู่การปฏิบัติที่ควรต้องให้ ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงแผนทั้ง เป้าหมายการพัฒนาไปพร้อมกับตัวชี้วัดของ เป้าหมาย (2) บริบทการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทำให้แผนระดับชาติ ที่ประกาศใช้ในห้วงที่ผ่านมาอาจเกิดข้อจำกัด ทั้งในมิติเป้าหมายการพัฒนา ประเด็น/ แนวทางการพัฒนา และกลไกการขับเคลื่อนสูง การปฏิบัติที่ไม่สะท้อนบริบทการพัฒนาใน ปัจจุบัน	(1) สร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากร ภาครัฐในทุกระดับอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับ หลักการและการเป็นแปลงแผนระดับชาติ ไปสู่การปฏิบัติโดยพิจารณาวิธีการ กลไก และเครื่องมือใหม่ที่จะทำให้เกิดการทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพและ หน่วยงานร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เพื่อทำ ให้เกิดการทำงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ ตาม เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นรวมทั้งให้ ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการ เพิ่มขึ้นระหว่างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และหน่วยงานการอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และบริหารจัดการระบบงบประมาณของประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการและพัฒนา กระบวนการงบประมาณที่สอดคล้องกับ สถานการณ์การพัฒนาประเทศ (2) เร่งพิจารณาความเหมาะสมของ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม) เพื่อนำไปสู่การทบทวน/ ปรับปรุง หากจำเป็นและเผยแพร่ให้ หน่วยงานรัฐทราบและใช้เป็นข้อมูล ประกอบการจัดทำแผนระดับที่ 3 และ โครงการ/ การดำเนินงานก่อนเริ่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2571 รวมทั้งเร่งศึกษา ทบทวนประเด็นการปฏิรูปประเทศ โดย วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่จำเป็นต้องมี การปฏิรูปประเทศในระยะต่อไปในบริบท ปัจจุบันที่มุ่งแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง/เรื้อรัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศ อย่างยั่งยืน
-----------------------------	---	--

การปฏิบัติ (Do)	(1) แผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน... ที่มีกฎหมายระบุให้มีการจัดทำแผนมีจำนวนมากและมีการซ้ำซ้อนกัน โดยในช่วงปี 2561 - 2568 จำนวน 215 แผน พบว่าแผนส่วนใหญ่ร้อยละ 53 (จำนวน 114 แผน) ไม่มีกฎหมายกำหนดให้จัดทำและเสนอแผนต่อคณะรัฐมนตรี สะท้อนว่าการจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน... ของหน่วยงานของรัฐยังไม่เป็นไปตามหลักการที่กำหนด ซึ่งควรมีเท่าที่จำเป็นตามบริบทการพัฒนาประเทศเท่านั้น นอกจากนี้หลายแผนปฏิบัติการด้าน... ยังขาดการเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายของแผนระดับชาติ รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่สะท้อนกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ (2) โครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่เป็นลักษณะการทำงานแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการ และเป็นงานเดิมที่อาจหมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้โครงการ/การดำเนินงานอาจไม่ตอบโจทย์และสภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบัน	(1) สศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติที่มีหน้าที่การกรองแผนปฏิบัติการด้าน... ควรเร่งดำเนินการวิเคราะห์ช่องว่างและความครอบคลุมของแผนระดับที่ 3 ของหน่วยงานรัฐในการขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทฯ ในแต่ละเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ว่ามีแผนระดับ 3 ไต่บ้างที่จำเป็นหรือขาดหายตามบริบทการพัฒนาประเทศ (2) สศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติควรเร่งพัฒนาและเผยแพร่ระบบ STAR Leverage Coach เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถจัดทำโครงการแบบ “คานงัด” ที่ตอบโจทย์ทั้งภารกิจหน่วยงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมถึงสามารถระบุผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อการปิดช่องว่างของเป้าหมายแผนแม่บทฯ (Contribution of the project) โดยจะทำให้ได้โครงการ/การดำเนินงานที่พุ่งเป้าต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล (Check)	(1) การขาดการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีความต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ส่งผลให้บางเป้าหมายของแผนแม่บทฯ มีความจำเป็นต้องใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง (proxy) ที่อาจสะท้อนเป้าหมายได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ประกอบกับบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) อาจมีความซ้ำซ้อนหรือไม่ส่งผลต่อเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น (Y2) ส่งผลให้การติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติจากรายงานประจำปีอาจไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในปัจจุบัน	(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมิติการพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะภารกิจด้านการจัดเก็บข้อมูลควรพัฒนาตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนเป้าหมายแผนแม่บทฯ รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความแม่นยำ ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

(2) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติผ่านระบบ eMENSCR อาจยังไม่ครอบคลุมโครงการ/การ ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด เนื่องจากค่านิยมของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน ประกอบกับ ข้อมูลนำเข้าในระบบ eMENSCR อาจไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนทั้งวงจร โดยเฉพาะการเชื่อมโยงการติดตาม “แผนงาน” และ “แผนเงิน” เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ (3) กลไกการติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะ หน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอาจยังไม่ได้ นำข้อมูลจากระบบ eMENSCR มาใช้ในการ ดำเนินการเท่าที่ควร เนื่องจากอาจขาดความ เชื่อมั่นในระบบ หรือการมีข้อมูลไม่ครบถ้วน และไม่เชื่อมโยงกัน	(2) สศช. เร่งพัฒนาระบบ eMENSCR ให้มี ความเชื่อมโยงกับระบบกลางในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลระดับชาติเข้ากับ ระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งเร่งพัฒนาส่วนของการ แสดงผล การวิเคราะห์ข้อมูล (Dashboard) สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สนับสนุนการ ทำงานของผู้ใช้งานระบบได้อย่างเป็นมิตรมาก ยิ่งขึ้น (3) ยกระดับกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของ หน่วยงานรัฐให้เป็นไปตามหลักการวงจร บริหารงานคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการ สร้างแรงจูงใจให้นำเข้าข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบเห็นความสำคัญของการมีข้อมูลที่มี คุณภาพและการใช้ประโยชน์
---	---

3. สศช. แจ้งว่า รายงานสรุปผลฯ จะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการ ดำเนินการต่าง ๆ อาทิ ปรับปรุงการจัดทำแผนระดับที่ 3 ให้สามารถปิดช่องว่างและยกระดับการบรรลุเป้าหมายการ พัฒนาของประเทศได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดทำคำขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ชาติและตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ ตลอดจนเพื่อให้ประชาชนผู้สนใจรับทราบและมีส่วนร่วมในการติดตามเสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จัดทำโดย สำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย

ที่มา : www.thaigov.go.th